

værksvirksomheder og private personer er bygherre.

Når det gælder prøvegravningerne, er det ifølge den eksisterende lovgivning op til bygherren selv at beslutte, om en anbefaling til en prøvegravning fra museets side efterkommes eller bygherren blot lover at indberette, hvis arkæologiske fortidsminder dukker frem under anlægsarbejdet. Denne ordning sikrer ikke fortidsminderne tilstrækkelig godt. Det betyder i praksis, at museet kan være på byggepladsen om mandagen for at kontrollere anlægsarbejdet, mens der så måske tirsdag eller onsdag graves i det område eller det hjørne, hvor der findes værdifulde fortidsminder.

Museerne har langtfra de ressourcer, der skal til for at kontrollere bygherrenes lovede anmeldelser af fund. En sådan kontrollerende funktion, hvor arkæologen skal have politibetjentens kasket på, er tillige ødelæggende for museets ry og primære funktion. Ændringen vil betyde, at skønner et museum, at det er nødvendigt med en prøvegravning for enten at af- eller bekræfte fortidsminder, skal denne altid foretages forud for anlægsarbejdets igangsættelse. Hermed sikres væsentlig kulturarv mod den totale ødelæggelse, oftest foretaget af enten en rendegraver eller en gummiged. Med andre ord vil arkæologen fremover altid få fortrinsret, altså adgang til fortidsminderne før gummigeden.

Når det gælder finansieringen, er det i dag den enkelte bygherre, der planlægger et anlægsarbejde, som skal betale for udgravningen. Loven er bygget op efter skadevolderprincippet, hvor det er dem, der forvolder skaden på fortidsminderne, som må betale for at få dem gravet op af jorden. Der kan således med den nuværende ordning være store personlige omkostninger forbundet med at finde fortidsminder i sin muld.

Socialdemokraterne synes, at udgifterne er helt ude af proportionalitet for små grundejere, og det er et synspunkt, som meget ofte bliver delt med os i pressen og den offentlige debat. Væsentligt er det, at mange fortidsminder må formodes at blive ødelagt, fordi bygherrene ikke ønsker at betale for udgravningen og vil undgå at få anlægsprojekter forsinket. Gældende regler om frivillighed til arkæologiske forundersøgelser og prøvegravning kombineret med egenbetalingen vurderes at være en meget ugunstig duo. Særlig for de mindre bygherrer kan det være en uforholdsmæssig stor omkostning at prioritere fortidsmindernes beskyttelse i

anlægsfasen, og det er netop derfor, at vi vil værne om især den gruppe.

Socialdemokraterne mener, at skadevolderprincippet i udgangspunktet er rigtigt, fordi det udgør en sund reguleringsmekanisme, der sikrer, at der ikke bliver gravet unødigt meget til skade for den kulturarv, der ligger allerbedst i jorden. Konkret foreslår Socialdemokratiet, at der etableres en forsikringsordning, en såkaldt fortidsmindeforsikring, der sikrer en dækning af arkæologiske udgifter på grunde ejet af mindre landbrug, håndværksvirksomheder og private. En forsikringsordning kan eventuelt tage udgangspunkt i den model, som man kender fra stormflodsordningen, hvor størstedelen af danske borgere bidrager med et ubetydeligt beløb for at sikre, at man så bliver dækket. Større virksomheder og offentlige myndigheder skal også have en mulighed for at få dækket en mindre eller større del af deres udgifter, fordi vi ved, at eksempelvis arkæologiske udgravninger fra middelalderen i byerne er ekstremt dyre.

Jeg håber meget på, at debatten her vil afspejle en gunstig og en konstruktiv holdning, og at vi i hvert tilfælde kommer kulturarven, museerne og bygherrene i møde på dette område.

Kl. 21:22

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger. Så er det ordføreren for Dansk Folkeparti, fru Karin Nødgaard.

Kl. 21:22

(Ordfører)

Karin Nødgaard (DF):

Der skal ikke herske tvivl om, at det er vigtigt, at vi i Danmark gør en stor indsats for at bevare vores fælles kulturarv. Nogle vil måske mene, at det er et spørgsmål om at finde tingene og få dem konserveret og udstillet på museer, men eksperterne på området, og her tænker jeg især på Kulturarvsstyrelsen, anbefaler, at fortidsminder bevares i jorden, så de bevares længst muligt i rette element og der eventuelt gives vores efterkommere mulighed for at finde og bevare disse. Det er meget sandsynligt, at der i fremtiden vil blive opfundet endnu bedre metoder for bevaring end dem, vi kender i dag. Det er med interesse, at dagens beslutningsforslag er blevet læst, og der er ingen tvivl om, at det generelt er godt med jævne mellemrum at kigge på den lovgivning, vi laver herinde, og se, om den virker efter de oprindelige hensigter.

Dansk Folkeparti er meget optaget af, at området vedrørende sikring af fortidsminder bliver